

ת"פ 63902/06/22 - מדינת ישראל נגד רפי בנמוחה

בית המשפט המחוזי בבאר שבע
ת"פ 63902-06-22 מדינת ישראל נ' בנמוחה

בפני בעניין:	כבוד השופט יואל עדן המאשימה:	מדינת ישראל ע"י ב"כ עו"ד אורלי פיתוסי - פמ"ד
נגד הנאשם:		רפי בנמוחה ע"י ב"כ עו"ד סיוון כהן

גזר דין

האישום וההסדר

1. הנאשם הורשע על פי הודאתו בכתב האישום בעבירות של המתה בקלות דעת, לפי סעיף 301ג לחוק העונשין, ונהיגה בשכרות לפי סעיף 62(3) לפקודת התעבורה (נוסח חדש).

על פי כתב האישום, ביום 27.04.2021 סמוך לשעה 18:30 נהג הנאשם ברכב בכביש 40 מכיוון דרום לצפון, כשהוא מסיע במושב הקדמי ימני של רכבו את שלומי סואד ז"ל, יליד 1982 ("המנוח").

במועד הנ"ל הנאשם נהג ברכב בהיותו שיכור, כשבגופו אלכוהול בריכוז של 839 מ"ג לליטר אוויר נשוף.

במועד הנ"ל תאמר ענבתאוי ("**תאמר**") עצר משאית בה נהג קודם לכן, בשוליים הימניים בק"מ ה-180 של כביש 40.

במועד הנ"ל מאפייני הכביש בק"מ ה-180 היו, בין היתר, כדלקמן:

א. כביש בין עירוני יבש ותקין, בעל שני נתיבי נסיעה לכל כיוון.

ב. בכיוון הנסיעה מדרום לצפון קיים עיקול ימינה.

ג. במועד התאונה, אשר תתואר להלן, היה מזג אוויר נאה, והראות הייתה טובה.

תוך כדי הנסיעה בנתיב הימני מתוך שני הנתיבים שהיו בכיוון נסיעתו בק"מ ה-180 כאמור, הנאשם סטה עם רכבו ימינה לעבר השוליים הימניים ומיד לאחר מכן התנגס עם הפינה הקדמית ימנית של רכבו בדופן השמאלית אחורית של המשאית, אשר עמדה בשוליים כמתואר לעיל ("**התאונה**").

כתוצאה מהתאונה המנוח מצא את מותו המידי, ואילו תאמר והנאשם נחבלו חבלות קלות.

הנאשם גרם בקלות דעת במעשיו ובמחדליו האסורים למותו של המנוח בכך שנהג ברכבו ביודעו, כי הוא שיכור עקב צריכת האלכוהול, וכן ביודעו, כי הוא סוטה ימינה מתוך נתיב נסיעתו שלא בבטחה ובאופן שיש בו הפרעה וסיכון, כשהוא יודע, כי כתוצאה מכל אלו הוא צפוי לגרום לתאונה שבה יקופחו חיי אדם, תוך נטילת סיכון בלתי סביר לאפשרות גרימת התוצאה האמורה, מתוך תקווה להצליח למנוע אותה.

2. הצדדים הגיעו להסדר טיעון לפיו הנאשם הודה בעובדות כתב האישום והורשע בעבירות המפורטות בו.

לעניין העונש הוסכם כי המאשימה תבקש להטיל על הנאשם עונש מאסר בפועל למשך 4 שנים, וההגנה אינה מוגבלת בטיעוניה. ביחס לכל יתר רכיבי הענישה הצדדים יטענו כראות עיניהם.

הראיות לעונש

3. מטעם המאשימה הוגש הרישום התעבורתי של הנאשם (ת/1), הכולל 15 רישומים, הראשון משנת 2003 בגין נהיגה ללא רישיון, רישומים נוספים כוללים עבירות נהיגה ברכב שרישיונו פקע מעל 6 חודשים, מהירות, שימוש בטלפון, נהיגה ברכב בהיותו שיכור משנת 2007 בגינה נדון לפסילה למשך 28 חודשים, אי ציות לתמרור, נהיגה ברכב לא תקין שהוחלט לאסור את השימוש בו, נהיגה בכיוון הפוך בכביש חד סטרי, ועצירה לפני מעבר חציה.

חלק מהעבירות הן עבירות ברירת קנס, ואולם שתיים חמורות, נהיגה ללא רישיון, ונהיגה כשהוא שיכור משנת 2007, אשר רלוונטיות לכתב אישום זה.

4. הוגש תסקיר נפגעי עבירה, המתבסס על שיחות שנערכו עם אמו של המנוח, אחותו ואחיו, ועל פי התסקיר:

ההתרשמות הינה מתמונת נזק קשה. בני משפחתו של המנוח מתמודדים עם כאב האובדן והאבל על מותו בטרם עת ובאופן פתאומי של הבן הצעיר במשפחה. גם כיום, בני המשפחה מתקשים להתאושש מחוויית ההלם והטלטלה שחוו בהתמודדותם עם הידיעה על מותו באופן "סתמי ומיותר" כלשונם.

מותו של המנוח הותיר חלל, אובדן קשה וכאב עצום בחיי המשפחה. בני המשפחה חיים בחוויה של קטיעה ושבר של רצף חייהם, בייחוד אמו של המנוח המתמודדת עם הנסיבות הקשות והטרגיות של מות המנוח.

בני המשפחה כואבים, עצובים, אבלים ומתגעגעים לבנם ואחיהם. עדיין שרויים במצב טראומטי, בעקבות מותו הפתאומי. הקושי להכיל את סופיות מותו של המנוח מעוררת בבני המשפחה תחושת כאב, צער ומצוקה קשה. ניכר כי אובדן נוסף מאז מותו של המנוח, הינו ההווי המשפחתי ושמחת החיים. כל אירוע וציון דרך מאז מותו מאבד מטעמו וממשמעותו.

למול מועקת האובדן וחסרונו של הבן והאח.

המנוח היה בן 39 במותו, רווק והתגורר בבית אמו. המנוח היה בן זקונים. אמו כבת 71 מתגוררת בגפה. אביו נפטר. המנוח החזיק את מרכז החיות של המשפחה, היה הרוח הסוחפת בבית המשפחה, מלא שמחת חיים חיות וחיוניות.

בתיאורם של בני המשפחה את דמותו של המנוח בלט כאב עצום וקושי ממשי להכיל ולהתמודד עם האובדן הבלתי נתפס. הם חיים ולא חיים, שקועים ביגונם כשגם פעילות ומפגשים עם אופי שמח וחיובי מתקיימים בלית ברירה ללא משמעות וללא חדוות חיים.

הנאשם הינו בן דודו של המנוח והיה ביניהם קשר קרוב. לעיתים המנוח עבד עמו.

בני המשפחה שיתפו כי על אף היות הנאשם שיכור ובעקבות זאת ובשל נהיגתו הרשלנית נגרמה התאונה, הם אינם נוטרים טינה או מבטאים כלפיו תחושת כעס ושנאה, ואינם עסוקים בגזר הדין, וברצונם שישקף את חומרת מעשיו, אלא נטו לחמול ולסלוח לו. הם סבורים כי אין כל נחמה ודרך שיכולה לסייע להם ולפצות אותם על האובדן ולכן אינם עסוקים בהליך המשפטי ותוצאותיו.

בני המשפחה הביעו תחושת אכזבה מהתנהלות הנאשם לאחר התאונה שלתפיסתם נראה כי שב למסלול חיו במהרה כשהוא מתעד ומעלה לרשתות החברתיות את בילוייו באופן שהם חווים כמזלזל.

תחושתם כי אינו מכבד את זכרו של המנוח פגעה בהם, וגרמה לניתוק קשר בין המשפחות, אשר עד ליום התאונה היה קרוב.

בני המשפחה ביטאו תחושת עוול, תסכול והחמצה על שהמנוח מת בשיא חיו וכוחותיו ומבלי שהספיק לבנות משפחה משלו.

המנוח תואר כצעיר עם תכניות וחלומות שבונה את חיו.

המשפחה תיארה כי על ביתם שולטת כיום אווירת נכאים וקדרות תמידית. חוסר טעם והנאה בחייהם, ותוארו קשיי אם המנוח להמשיך בשגרת חייה.

קיימת פגיעה באמונתם ובתפיסתם של בני המשפחה את העולם כמקום הגיוני ובטוח. העולם עצמו להבנתם, הוא מקום מסוכן, חסר הגיון וסדר. אובדן המנוח בהרף עין ובסתמיות מעורר תחושה של חוסר יכולת מצד אחיו להתנהל בצורה שגרתית ולהבטיח את שלומם של יקיריהם. תחושת היגון והאבל על חיי אחיהם שנגדעו הפכה להיות מרכזית בהווייתם.

אמו של המנוח, בכתה לאורך המפגש וביטאה כאב וסבל בלתי נסבלים. האם חווה את מות בנה כקטיעה של חייה עצמה, ניפוץ עולמה ואובדן חלק מזהותה כאם, ומאז מותו חווה עצמה כבודדה, כואבת, דרוכה וחסרת הגנה, זאת כשהיא מנסה להציג לבני משפחתה תדמית של חוזק.

אחות של המנוח, בת 48 נשואה ואם לארבעה, היא זו שקיבלה את שיחת הטלפון בה נודע לה אודות פציעתו ופטירתו של המנוח בתאונת דרכים ונאלצה לספר לאימה ולהסיעה לבית החולים. האחות שיתפה כי היא זו שזיהתה את המנוח בעודו עדיין באמבולנס, מראה שאיננה מצליחה לשכוח עד היום.

מתיאוריה, בלטה תחושת חרדה מתישה מפני האפשרות שפגיעה נוספת עלולה להתרחש בייחוד תחושת חרדה מתאונת דרכים. התנהלותה מאופיינת בסערת רגשות המלווה בתחושת פחד מפני המוות ומפני אובדן נוסף של אדם קרוב. היא תיארה את החרדות שחווה כאשר בנה הבכור נוסע מחוץ לעיר.

אחיו של המנוח, בן 46 גרוש ואב לשלושה ילדים. בלטו תחושת הגעגוע העז למנוח וכאב בלתי פוסק הנלווה לאובדן. הוא תיאר יחס אבהי שהפגין כלפי המנוח עוד מילדותו לאור פער הגילאים ביניהם.

האח סיפר כי את יום ההולדת האחרון של המנוח חגגו לראשונה בביתו של האח במסיבה שכיום, בדיעבד נראית להם כמו מסיבת פרידה של המנוח. האח, בניגוד לאחותו ואמו שיתף כי רואה חשיבות בתוצאות ההליך המשפטי ומבקש כי יהלמו את מעשי הנאשם. האח תיאר את תחושת האכזבה והכעס שלו מהנאשם ואת ניתוק הקשר ביניהם לאחר שהיו בקשר משפחתי וחברי קרוב.

מותו של המנוח היה פתאומי וקיצוני וקטע את תכניותיו לעתיד כאדם צעיר שבונה את חייו. בני משפחת המנוח נותרו המומים וכואבים בתחושה קשה של פחד וחוסר אונים אל מול האופן בו הסתיימו חייו של המנוח, הם מתמודדים עם היגון ומתקשים להמשיך בשגרת יומם.

הומלץ, כי יוטל על הנאשם בין היתר פיצוי כספי משמעותי למשפחת המנוח.

5. מטעם ההגנה הוגשו סיכום טיפול מאת "התחלה חדשה (נ/1) ומכתב תודה לנאשם על עזרה שנתן נ/2.

המסמך נ/1 מאת התחלה חדשה, מתאר פנית הנאשם בשאלת התאמתו להליך טיפולי, וכי קיבל את המלצתם ושולב בטיפול שהחל ב - 8/22. תואר התהליך הטיפולי וצויין כי ב - 2/23 ביקש הנאשם לסיים את הקשר הטיפולי עם התחלה חדשה מאחר ונמצא מתאים לתכנית טיפול בשירת המבחן.

נכתב כי לאור התהליך הטיפולי החיובי אשר טרם הסתיים, ומקווים כי ימשיך בשירות המבחן, מומלץ על עונש מידתי שיוכל להמשיך בניהול חייו וחיי משפחתו ולהמשיך בתהליך הטיפולי.

6. מטעם הנאשם העידו ארבעה עדים בראיות לעונש.

על פי עדות גב' מרסל בראנץ, רעייתו של הנאשם, המנוח היה קרוב מאוד אליהם, היה בן בית אצלם, והוא חסר מאוד. המשפחה היתה קשורה אחת לשנייה, שתי משפחות שהיו משפחה אחת. הנאשם בן אדם סופר אחראי, דבר כזה מעולם לא חשבו שיקרה. מאז המקרה הנאשם אינו אותו בן אדם, יש לו חרדות, לא ישן בלילה, הוא חווה את המוות הזה יום יום. התבקש כי בית המשפט יתחשב בהם ובילדיהם, ובילדים שהוא מגדל שהם לא שלו. הנאשם תמיד דואג לכולם ועוזר לכולם, והם לא יעמדו על הרגליים בלעדיו. התבקש להסתכל על התמונה המלאה, זו היתה טרגדיה חד פעמית, והתבקש להקל עליו ועליהם.

על פי עדות מר שלו לוי, הנאשם ואמו היו יוצאים יחד כשהיה פעוט, הנאשם מכיר אותו מגיל שנה, הם נפרדו, עברו כמה שנים והנאשם המשיך לדאוג לו. תואר כי העד עזב את הבית שלו, הנאשם התקשר אליו, הציע לו לגור איתו וקיבל אותו, דאג לו לכל דבר, ומאז ומתמיד הוא היה כמו אבא. הנאשם דאג לו לעבוד, ובזכותו הוא חייל, ואם לא היה נגרר. נאמר כי אם הנאשם ייכנס לתקופה ממושכת לכלא זה ישבור אותו.

על פי עדות מר ליאור נבון, הוא הכיר את הנאשם דרך שלו, העד הקודם, הם היו חברים מהשכונה. כשהשתחרר מהכלא שלו לקח אותו לנאשם, אשר היה כמו אבא בשבילו ויותר מאבא. הנאשם לקח אותו, לימד אותו איך להתמודד עם החיים, דאג לו לעבודה והוא הפך לקבלן באינטרנט. העד אינו רואה איך ימשיך בלעדיו.

גב' שושנה שי, אמו של הנאשם, אמרה כי המנוח היה כמו בן, היא גידלה אותו כי ההורים שלו היו נרקומנים בבית סוהר, והיא דאגה לו להכל. כואב לה כמו שאיבדה בן. הנאשם לקח את כולם מגיל צעיר ועד היום הוא עוזר לה ותומך בה. הנאשם והמנוח היו כמו אחים, המנוח ישן אצלה, והיא דאגה לו להכל לבית ספר, לבר מצווה, לא היו לו הורים והיא גידלה אותו. לנאשם יש התמודדות מאוד קשה, יש לו חרדות ואינו ישן. הם תומכים כלכלית באמו של המנוח, שקשה לה. התבקש שבית המשפט יקל בעונש.

תסקירי שירות המבחן

7. הוגשו ביחס לנאשם שלושה תסקירי שירות מבחן.

על פי התסקיר הראשון מיום 23.4.23, הנאשם מנהל זוגיות ואב לשלושה ילדים, בעל עסק עצמאי של דלתות פנים מזה שנים. הנאשם סיים 12 שנות לימוד עם תעודת בגרות מלאה. תיאר כי גדל בתנאי מחיה ירודים, בשכונה שמאופיינת במצוקה כלכלית ואוכלוסייה שולית וכבר בגיל צעיר נחשף לשימוש בחומרים ממכרים ולהתנהגויות עברייניות שונות. בגיל

16 עזב את בית הוריו והתגורר בדירה שכורה.

הנאשם התגייס לשירות קרבי בצה"ל אך עוד בשלב של הליך המיון סירב להתפנות ובהמשך נעדר מהשירות ללא אישור, ושחרר מהצבא בשל אי התאמה, ובהקשר זה תיאר תחושת צער וחרטה.

19. אביו של הנאשם רשם על שמו עסק שהקים ובהמשך כשל והותיר את הנאשם עם חוב של כמיליון ₪ כשהנאשם היה בן 19.

הנאשם נעדר עבר פלילי, ולחובתו 14 הרשעות תעבורה בין השנים 2003-2021 כאשר אחת מהן עבירה של נהיגה בשכרות משנת 2008.

הנאשם שיתף כי החל לשתות אלכוהול בשנות העשרה של חייו, באופן מזדמן ובבילויים חברתיים.

כיום ומאז שהוא אב לילדים הנאשם תיאר כי הפחית את כמות שתיית האלכוהול ובשנים האחרונות שותה אלכוהול פעם בשבוע בדרך כלל בימי שישי. תיאר כי צורך כמות של כ-12 בירות בכל פעם ותיאר פרק זמן ממושך של שתיית אלכוהול שמתחיל בשעות אחר הצהריים ומסתיים בלילה.

שירות המבחן סבר כי עולה צורך טיפולי בתחום האלכוהול.

בהתייחס לתאונה, הנאשם שיתף כי המנוח בן דודו אשר היה חברו הקרוב. הנאשם שיתף כי במסגרת עבודתו כמתקין דלתות היה אמור לעבוד באילת והציע למנוח להתלוות אליו, כאשר תכננו ללון באילת. לדבריו, לאחר ההגעה לעיר ובשל קושי טכני העבודה בוטלה אז החליטו ללכת לחוף הים בטרם ייסעו חזרה. הנאשם שותה כשבעה בקבוקי בירה. בהמשך היום, הנאשם נהג כשהוא תחת השפעת אלכוהול.

הנאשם תיאר כי במהלך הנסיעה שמעו מוזיקה וניהלו דיאלוג אך ציין כי אינו זוכר את הדקות הספורות שקדמו לתאונה במהלכה התנגש במשאית. הנאשם תיאר כי זוכר את הרגע שלאחר ההתנגשות כרגע של בלבול ופחד עמוק.

הנאשם התייחס לתאונה כאירוע ששינה את חייו וכיום הוא מסתכל על חייו כמתחלקים לשתי תקופות, לפני התאונה ואחריה. הנאשם תיאר כי טרם התאונה היה אדם עם שמחת חיים, בעל שאיפות אך מאז התאונה חווה תחושת בושה ומועקה אותה לא יצליח להסיר לעולם.

בהתייחס להתנהלותו טרם התאונה, הנאשם תיאר עצמו כמי שנהג בחוסר אחריות, ללא חשיבה על תוצאות מעשיו, תחושת הבושה והאשמה ממשיכות ללוות אותו בייחוד מול משפחת המנוח ובאזכרות וניכר כי הנאשם מייסר את עצמו.

הנאשם לוקח אחריות מלאה לעבירה ומביע חרטה, בושה, אכזבה וכעס על עצמו. ההתמודדות עם העובדה כי נמצא בהליך פלילי משמעותי לראשונה בחייו וכי עתיד לרצות עונש מאסר בפועל מקשה עליו מאוד. דווח על קשיים בשינה, תופעה מוכרת שלו שהחריפה לאחר התאונה.

גורמי הטיפול התרשמו כי הנאשם נתרם מהטיפול, אשר הסתיים לאור בקשתו של הנאשם שהחל קשר עם שירות המבחן והתקשה לשלב בין שתי המסגרות.

תחילה, הנאשם התקשה לקבל את הערכת שירות המבחן כי ייתכן ומתמודד עם בעיית שתיית אלכוהול אך יחד עם זאת ביטא גמישות מחשבתית ופתיחות לקבלת ביקורת והערכה מקצועית.

הנאשם תיאר את שתיית האלכוהול כדרך התמודדות שאינה מקדמת אשר סייעה לו להקות רגשותיו ולהימנע מהתמודדות עם המציאות היומיומית. הנאשם הופנה לטיפול במרכז לטיפול בנפגעי אלכוהול והימורים.

מגורמי הטיפול במרכז עלה כי הנאשם הגיע למסגרת החל ממרץ 2023 והחל תהליך של אבחון פסיכוסוציאלי ורפואי. הנאשם משתף פעולה באופן חיובי, מגיע למפגשים הפרטניים ומדבר בפתיחות אודות חייו. מדובר בשלב ראשוני של אבחון.

שירות המבחן מעריך כי הקושי בהצבת גבולות מתבטא בעבירות התעבורה המרובות של הנאשם, וכי הנאשם פיתח דפוסי שימוש לרעה באלכוהול, ביצע את העבירה בעודו שרוי בגילופין והמשיך לשתות אלכוהול כדרך התמודדות שאינה מקדמת עם האובדן הטראגי.

הנאשם חווה תחושות של בושה ואשמה בשל מעורבות בתאונה ומתקשה לשאת את הפער בין התוצאות הקשות של התאונה לבין האדם שהוא על פי תפיסתו.

הנאשם עבר חוויה של עיבוד התאונה והשלכותיה על חייו ועל המנוח ומשפחת המנוח. הנאשם עסוק בתוצאות ההליך המשפטי וההשלכות שלו על משפחתו ועל מצבם הכלכלי כאשר הנאשם המפרנס העיקרי במשפחה.

שירות המבחן סבר כי יש להתמקד בטיפול בתחום האלכוהול בטרם ירצה הנאשם ענישה מסוימת.

על פי התסקיר השני מיום 14.6.23, מגורמי הטיפול עולה כי מתקיימים מפגשים פרטניים עם הנאשם אחת לשבוע. עולה כי הנאשם עושה שימוש לרעה באלכוהול ונמצא בשימוש פעיל. במפגשים עלה הקשר של הנאשם עם אביו שהתמודד עם התמכרות לאלכוהול עוד בילדותו של הנאשם.

עם התקדמות הטיפול הנאשם הצליח להבין שלשתיית אלכוהול השפעה רבה על חייו למרות שעד כה תפס בשתיית אלכוהול כדפוס נורמטיבי שלא פוגע בתפקודו, והפחית משמעותית בכמות האלכוהול ששותה והיו מקרים שהצליח להימנע לגמרי משתייה. בולטת האוטנטיות של הנאשם כאשר דיווח על הפעמים בהן התקשה להימנע ובחר לשתות אלכוהול.

הנאשם הופנה לקהילה הטיפולית "הדרך", החל בתהליך בדיקות כתנאי קבלה, ושירות המבחן סבר כי הוא מתאים לקהילה הטיפולית.

בדיון שהתקיים לאחר מכן, ביום 22.6.23, לא התקבלה בקשת ב"כ הנאשם לקבלת המלצת שירות המבחן, נקבע כי ישמעו טיעונים לעונש וב"כ הנאשם תוכל במסגרתם לחזור על בקשתה, והואיל והתסקיר היה תסקיר ביניים התבקש תסקיר נוסף, משלים.

על פי התסקיר השלישי מיום 16.7.23, הנאשם שיתף כי חווה אכזבה בעקבות ההחלטה שלא לאפשר לו טיפול בקהילה טיפולית ומאידך תיאר תחושות קבלה והשלמה עם מצבו. הנאשם תיאר חוויה של התפכחות והתפקחות כאשר לראשונה בחייו מבין שמתמודד עם בעיית התמכרות לאלכוהול שהשפיעה על מישורי חייו השונים והובילה גם לתוצאה הטרגית של התאונה.

שירות המבחן מתרשם מהכרתו של הנאשם בבעיית ההתמכרות ומהצלחתו הראשונית לקשר בין דפוסי השתייה לפגיעה במישורי חייו השונים ובמשפחתו.

שירות המבחן מתרשם כי הנאשם למרות הקשיים שעמם התמודד כילד, הצליח ליצור אורח חיים תפקודי חיובי, והתרשם כי הנאשם מחזיק בעמדות פרו חברתיות וללא כוונה לפגוע באחרים.

נוכח התרשמות שירות המבחן כי הנאשם מקבל אחריות מלאה להתנהגותו ולנזק שגרם, מביע צער וחרטה ומגלה אמפתיה למשפחת המנוח, שירות המבחן מעריך כי הטלת עונש מאסר לריצוי בפועל תהיה בעלת משמעות רגרסיבית על מצבו הרגשי, מעבר לקטיעת תפקודו התעסוקתי והמשפחתי.

שירות המבחן ביקש כי בשיקולי הענישה תילקח בחשבון הכרתו של הנאשם בבעיית התמכרותו, העובדה שהחל תהליך טיפול בתחום ההתמכרויות ושיתוף הפעולה הרציף שלו עם שירות המבחן וגורמי הטיפול.

טענות הצדדים:

8. **לטענת ב"כ המאשימה:**

במסגרת ההסדר המדינה הגבילה עצמה לעונש של 4 שנות מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית, והתבקש שבית המשפט ישית על הנאשם מאסר שלא יפחת מ-4 שנים, מאסר מותנה, פיצוי לנפגעי העבירה, פסילת רישיון נהיגה לתקופה ממושכת, ופסילה על תנאי.

הערכים שנפגעו הם קדושת החיים, פגיעה בשלמות גופם וביטחונם של המשתמשים בדרך והסדר הציבורי, ומידת הפגיעה בערך המוגן הינה גבוהה. הפסיקה מחייבת החמרה בנסיבות אלו, נוכח ההשלכות החמורות שיש לתאונות מסוג זה.

מהתסקירים עולה כי הנאשם עבר דרך טיפולית תורמת, אך לא התקיימו נסיבות חריגות כלשהן אשר יש בהן להביא לירידה מהמחם.

התבקש לפצות את בני משפחת המנוח, ובפרט אימו, ולהטיל פסילת רישיון נהיגה לתקופה ממושכת משיקולי הרתעה.

9. **לטענת ב"כ הנאשם:**

התבקש להטיל על הנאשם ענישה שיקומית או לחלופין ענישה בעלת אופק שיקומי. כזו שתיתן לנאשם תקווה לעתיד, ולגזור את עונשו בתחתית טווח הענישה אותו הציגו הצדדים במסגרת הסדר הטיעון.

אין מחלוקת שמדובר בתאונת דרכים מצערת מאוד, שהובילה למותו של המנוח אשר היה בן דודו של הנאשם, אשר היה לו ממש לאח שגדל איתו ביחד בביתו. ביום התאונה נסעו יחד הנאשם והמנוח לנסיעת עבודה, כאשר בהפסקה משותפת מעבודתם שתו יחדיו בירה. הנאשם שסבר בטעות שהוא כשיר לנהיגה, הפעיל שיקול דעת שגוי ומוטעה אין על כך מחלוקת, והחליט לעלות על ההגה כאשר התוצאות ידועות.

מאידך, אין להקל ראש בגודל השבר והחורבן האישי של הנאשם, על כך שאיבד את בן דודו הקרוב, על כך שלא מפסיק להכות על חטא מיום התאונה, כאשר הוא מכנה את יום התאונה השחור בחייו ומאותו יום הוא מתמודד עם פוסט טראומה.

הנאשם הגיע לפתיחת ההליך כשראשו מורכן מטה והוא מוכן לקבל את הדין, הוא הודה בהזדמנות ראשונה ונטל אחריות מלאה על מעשיו תוך שהוא חוסך זמן שיפוטי.

זה מקרה שקרוב מאוד למות קרוב משפחה מדרגה ראשונה, כאשר במקרים כאלה שמורה למאשימה האפשרות אף להימנע מהגשת כתב אישום נוכח הנסיבות הטריגיות. אין יום שחולף שהנאשם לא מתמודד עם רגשות אשמה כבדים.

הנאשם נטל על עצמו לסייע כלכלית לאמו של המנוח, הוא מגיע לבקרה, דואג לשלומה, וגם תסקיר נפגעי העבירה מתייחס לנסיבותיו המצערות של המקרה, ואנו למדים שמשפחת הקורבן בדגש על אמו ואחותו שסלחו לנאשם אינם נוטרים לו טינה או מבטאים תחושת כעס, הם אינם עסוקים בגזר הדין, הם נטו לחמול ולסלוח לו.

מבחינת נסיבות ביצוע העבירה, לא מדובר בעבירה שקדם לה תכנון לביצוע, ראשית הנסיעה של השניים היתה למטרה טובה, הנאשם דאג לפרנסתו של המנוח, שחיפש דרך להתפרנס, נטל אותו תחת חסותו, וצירף אותו לעבודה, כאשר בחזרתם הביתה התרחש האירוע הנורא מכל.

לא ברור מה הטעם שהמשאית נעצרה שם, ככל הנראה אם המשאית לא היתה נעמדת שם התאונה לא היתה מתרחשת. הנאשם לא נהג במהירות מופרזת, הנזק הרכושי לא היה חמור.

מהדוחות ומהתסקירים אנו למדים מהתרשמות שירות המבחן מאדם שבמשך חייו ערך מאמצים להימנע ממעורבות פלילית שהיתה מנוף השכונה, הוא גדל לאב אלכוהוליסט ועשה מאמצים לא להידמות לו.

בתסקיר מיום 14.6.23 שירות המבחן ביקש לשלבו בטיפול מעמיק יותר, במסגרת קהילה טיפולית, אולם בית המשפט סבר שיש לשמוע טיעונים לעונש ולהעלות טיעונים אלו בשלב הטיעונים לעונש.

התסקיר עמד על תחושות הבושה והאשמה, והתוצאות ההרסניות של התאונה. הנאשם הביע חרטה כנה ורצון עז לערוך שינוי. הנאשם החל בטיפול במסגרת היחידה לטיפול בנפגעי אלכוהול והגיע לכל המפגשים הפרטניים שנערכו לו. לבסוף בתסקיר האחרון כאשר מכמתים את מכלול התסקירים שירות המבחן ממליץ לקחת בחשבון את העובדה שהכנסתו כלכלית תהיה השפעה גרסיבית למצבו הרגשי. הנאשם החל בטיפול במסגרת שירות המבחן, ושיתף פעולה באופן רציף ומלא עם שירות המבחן ובמסגרת שיחות טיפוליות שנערכו לו.

הנאשם נעדר הרשעות קודמות, הרשעותיו בתעבורה מרביתן ברירות קנס, הוא מנהל אורח חיים נורמטיבי. עובד קשה לפרנסתו ומשפחתו. מפרנס עיקרי למשפחה שמונה 4 ילדים קטנים, במהלך המשפט נולד לו בן.

הנאשם מיהר להגיע להסדר שגובש במהלך השימוע. מבחינת שיקולי שיקום הנאשם השתלב בטיפול פרטני, שיתף פעולה עם שירות המבחן, והיה נכון מיוזמתו להעמיק את הטיפול במסגרת הטיפול בהתמכרויות.

לעניין פסילת הרישיון, רישיונו של הנאשם נפסל מנהלית ופסילה כזו הוארכה פעם נוספת בהסכמת הנאשם, מאז רישיונו לא נפסל, ואף לא הוגשה בקשה כזו מטעם המאשימה, דברים אלה מלמדים כי גם המאשימה עצמה סבורה כי לא מדובר באדם מסוכן, הצורך חדשות לבקרים אלכוהול, כי אם באירוע חריג, והדברים האלה מלמדים כי המאשימה סברה כי אינטרס הציבורי אינו מחייב פסילתו של הנאשם באופן מידי.

לעניין שיקומו של הנאשם והחזרתו להליך שיקומי, כפי שהומלץ על ידי שירות המבחן, אנו סבורים שדווקא נסיבות חייו של הנאשם הלא פשוטות, מקום שאף פעם לא הושטה לו יד, מצדיקות לסייע לו למצות את הפוטנציאל השיקומי, כאשר אין במיצוי הליכי השיקום לפגוע באינטרס הציבורי.

התבקש שבית המשפט יגזור את עונשו בצורה שתיתן לו אופק שיקומי. הוא יסבול עם הכאב האישי והאובדן לכל ימי חייו.

הנאשם אמר כי הוא מצטער על המקרה שקרה, וכל השתלשלות העניינים. המנוח היה בשבילו אח קרוב. יש לו (לנאשם) חמישה ילדים באחריותו, משפחה, הוא צריך לדאוג לקורת גג ופרנסה. הם הדבר היחיד שעומד לנגד עיניו.

הערכים המוגנים - הענישה

10. בביצוע העבירות פגע הנאשם בערך הראשון במעלה - קדושת החיים, ערך זה הינו בבחינת ערך עליון, אשר הפגיעה בו הינה פגיעה ביסוד ובבסיס הערכים.

ערך קדושת החיים הינו ערך עליון - ר' ע"פ 10358/08 **איסמעיל אזברגה נ' מ"י** (16.3.2010): "**המערער בקור רוח חילל את ערך קדושת החיים, שהינו ערך עליון בשיטת המשפט הישראלי**".

בנוסף פגע הנאשם בערכים המוגנים של הצורך בשמירה על שלמות גופם וחייהם של המשתמשים בדרך.

נסיבות ביצוע העבירות חמורות ביותר, פגיעת הנאשם בערכים המוגנים הינה גבוהה ביותר, והסיכון הגבוה הטמון בעבירת הנהיגה בשכרות התממש במעשיו.

הנאשם שתה לשוכרה, עד כי בגופו היה אלכוהול בריכוז גבוה ביותר של 839 מ"ג לליטר אוויר נשוף. מדובר בריכוז אלכוהול בכמות גבוהה ביותר, ונפנה לתקנה 169א' לתקנות התעבורה הקובעת כי שיכור הוא מי שנמצא בדגימת אוויר נשוף שלו ריכוז אלכוהול העולה על 240.

אין מדובר בשכרות "גבולית" אלא בשכרות ברף העולה כמה מונים על הרף שנקבע בתקנות.

הדבר מעיד על החומרה הרבה של נסיבות ביצוע העבירה.

בכך שהנאשם שתה לשוכרה עד כי ריכוז האלכוהול בגופו הגיע לרף כה גבוה, והחליט לנהוג לאחר מכן, הוא העמיד בסיכון גבוה ביותר חיי אדם. סיכון אשר התממש באופן הקשה ביותר.

11. נסיבות חמורות אלו של ביצוע העבירות מחייבות מתן מענה עונשי הולם, אשר יבטא את חומרתן.

לחומרה הרבה של עבירות אלו, והיותן מחייבות ענישה מחמירה, התייחסות בשורת פסקי דין.

"מי שבחר לאחוז בהגה במצב של שכרות, בין אם תחת השפעת סמים מסוכנים, בין אם תחת השפעת אלכוהול, מוחזק כמי שמכין נשק טעון ודורך כלפי עוברי-אורח תמימים שנקרו בדרכו; הפגיעה במשתמשי הדרך במצב דברים זה, איננה שאלה של 'אם' אלא 'מתי'. נזכיר את תכליות הענישה בעבירות כגון דא, כפי שתוארו על-ידי חברי השופט י' עמית, בע"פ 8191/08 גבארה נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 20 (24.5.2014): 'לא נקמנות ולא הרצון לרצות איש הם העומדים לנגד עיניו של בית המשפט בבואו לגזור דינו של עבריין, כי אם השאיפה להגשים את התכליות הניצבות בבסיסו של הדין הפלילי, בכללן תכליות ההרתעה והגמול. על בית המשפט להרים את תרומתו ולשאת במלאכת המאבק הנחוש בתאונות הדרכים, וזאת באמצעות מתן ביטוי לערך קדושת החיים על ידי הטלת ענישה מחמירה'". (ע"פ (וערעור שכנגד) 7969/20 7852/20 מ"י נ' ג'האד בן אחמד סאלח (15.8.2021)).

"עקרונות הענישה ביחס לגרימת תאונה קטלנית מושרשים היטב בפסיקה, ולצערנו גם בניסיון המר של ריבוי מקרים מעין אלה. כלל ראשון הוא כי יש להחמיר בעבירות אלה לנוכח עקרון קדושת החיים. כלל שני, כי השיקול המרכזי הוא מידת האשמה. הכלל השלישי הוא כי ברגיל - הנסיבות האישיות של הנהג נסוגות בפני חומרת התוצאה". (ע"פ 5135/18 מחמד עבידיה נ' מ"י (29.6.2019)).

עקרונות אלו ישימים לעבירות אותן ביצע הנאשם, הגם שנקבעו לפני תיקון 137 לחוק העונשין, וכך גם הדברים הבאים:

"כידוע, מצב של שכרות פוגע ביכולת המנטלית, ביכולת השיפוט ובכושר הפעלת שיקול הדעת והערכה נכונה של המציאות, כל אלו יוצרים סיכון ממשי שהנהוג במצב זה יגרום לתאונת דרכים ... בית משפט זה נדרש לא אחת לתופעה חמורה זו, ולצורך לנקוט בענישה מחמירה אשר תסייע בפעולות הבלימה והמיגור של הקטל בכבישים בכלל, ולזה אשר נובע משכרותו של הנהוג בפרט ... חומרת מעשיו של המערער עומדת לעיני בית המשפט גם באשר ליכולתו להתחשב בנסיבותיו האישיות של המערער, מצערות ככל שיהיו, ובשיקולים האחרים הקיימים לקולה. נכון הדבר במיוחד בעבירות אשר עניינן בנהיגה המסכנת חיי אדם, כאשר תופעת הקטל בכבישים הפכה למגיפה של ממש בחברה הישראלית, ואין בית המשפט יכול לשבת בחיבוק ידיים אלא עליו להירתם ככל יכולתו למיגור תופעה זו." (ע"פ 1894/14 אנדרג'או גבריאל צ'אקול נ' מ"י (13.1.2015)).

12. כאמור הצדדים הגיעו להסדר טיעון ובו הסכמה חלקית לעונש. המאשימה הגבילה עצמה כך שתבקש להטיל על הנאשם עונש מאסר בפועל למשך 4 שנים, וההגנה אינה מוגבלת בטיעוניה.

זהו הסדר הכולל טווח ענישה מוסכם. ההסדר הינו תוצאת "מיצוי כוח המיקוח של כל אחד מהצדדים להליך, בשים לב לכלל נסיבות התיק..." (ע"פ 512/13 פלוני נ' מ"י (4.12.2013)).

משקיים הסדר מסוג זה, יש לבחון את השאלה אם יש מקום לקביעת מתחם עונש הולם. על פי הגישה שבאה לידי ביטוי בע"פ 512/13 דלעיל, קביעת המתחם תבצע במקרים בהם קיים ספק ביחס לשאלת כיבוד ההסדר.

ר' גם ע"פ 6943/16 **גלקין נ' מ"י ואח'** (28.1.2018), בו התייחסות ליחס בין הסדרי טיעון לתיקון 113 ולקביעת מתחם עונש הולם, תוך שצויין כי במקרים של טווח ענישה אין זה נכון וראוי להרחיב בקביעת המתחם: **"יש להבחין בין מתחם הענישה שנקבע על ידי בית המשפט לבין טווח ענישה שעליו מסכימים הצדדים במסגרת הסדר טיעון ... הקשר בין תיקון 113 לבין הסדרי טיעון אינו ברור. די לומר כי התיקון אינו מתייחס למצב של הסדר טיעון... לטעמי, אין זה נכון או ראוי - ודאי במקרה כזה - להרחיב בקביעת המתחם."**

לאור ההסכמה העונשית, החלקית, האמורה, אינני מוצא כי קיים ספק ביחס לשאלה אם יכובד ההסדר, זאת גם בשים לב לענישה כפי שתפורט להלן, ומשכך, אין מקום לקביעת מתחם עונש הולם.

13. הנאשם הורשע בעבירה של המתה בקלות דעת לפי סעיף 301ג לחוק העונשין, אשר נקבעה במסגרת תיקון 137 לחוק העונשין, שנכנס לתוקף ביום 10.07.19. לאור התיקון והשינוי המהותי במסגרתו, סבורני כי בחינת הענישה הנוהגת ומתחמי העונש ההולם צריכה להיעשות בגין פסיקה שלאחר התיקון.

העונש הקבוע לצד עבירת המתה בקלות דעת כעת הינו 12 שנות מאסר: **"הגורם למוות של אדם בקלות דעת, דינו - מאסר שנים עשרה שנים"**. תיקון 137 הינו תיקון מהותי, הן ביחס לעונש המקסימלי לצד העבירה, והפחתתו מ- 20 שנות מאסר ל- 12 שנים, והן מבחינת התייחסות המחוקק למשמעות היסוד הנפשי בעבירה. תיקון מהותי זה משפיע מתחמים שיש לקבוע לאחר קבלתו, ועל הענישה בפועל.

קודם לתיקון הענישה לצד ביצוע עבירה של המתה בקלות דעת כללה עונש של 20 שנות מאסר, במסגרת עבירת ההריגה אשר כללה ענישה מקסימלית זהה הן לקלות דעת והן לאדישות. מובן כי בפסיקה נעשתה בעבר האבחנה המתאימה בין הריגה אשר בוצעה בקלות דעת לבין הריגה שבוצעה ביסוד נפשי של אדישות, אולם זו גם היו במסגרת אותה הוראת חוק, ובכל אחד מהמקרים הענישה המקסימלית הייתה 20 שנים.

במסגרת השיקולים בקביעת מתחם עונש הולם מובאות נסיבות ביצוע העבירה, ולצידן מובא גם סעיף העבירה והענישה המקסימלית שקבע המחוקק לצידה.

למשמעות אשר יש לענישה שקבע המחוקק לצד עבירה ביחס לערכים המוגנים, ר' ע"פ 5855/15 **לוגסי נ' מ"י** (5.6.2016): **"לא בכדי, העונש הקבוע בצידה של עבירת ההריגה עומד על 20 שנות מאסר, דבר המבטא את עמדת המחוקק ביחס לערכים המוגנים ולחומרת העבירה"**.

משהשתנה העונש לצד העבירה, על הדבר השפעה על המתחמים כמו גם על הענישה.

לפיכך הפסיקה להלן תהא פסיקה בעבירה לפי סעיף 301ג, שלאחר תיקון 137.

14. להלן התייחסות לפסיקה, אשר מובן כי יש לאבחנה ביחס לנסיבות כאן, ובשים לב לכך שמשקל מדיניות הענישה הנוהגת הינו אחד משורת השיקולים. ר' לענין זה ע"פ 4447/13 **חאתם קוידר נ' מ"י** (24.11.2014): **"מעל לכל, יש לזכור כי שיקול הדעת השיפוטי לעניין הענישה לפי תיקון 113 לחוק העונשין, אינו בנוי רק על פי העונש הנוהג, אלא בעיקר על פי העונש ההולם."**

בע"פ 3190/21 **יעקב סיגיזמונדי נ' מ"י** (3.3.2022) - הורשע המערער, לאחר שמיעת ראיות, בעבירות המתה בקלות דעת לפי סעיף 301ג לחוק העונשין, נהיגה בשכרות לפי סעיפים 62(3), 64ב(א)(3) ו-39א לפקודת התעבורה [נוסח חדש], אי ציות לרמזור אדום לפי סעיף 38(3) לפקודה ותקנה 64(ה) לתקנות התעבורה, נהיגה שלא במהירות סבירה לפי תקנה 51 לתקנות; וגרימת חבלה של ממש לפי סעיף 38(3) לפקודה. לאחר שבילה וצרך משקאות אלכוהוליים, נכנס המערער לרכבו והחל לנהוג בעודו שיכור, כשבדמו ריכוז של 130 מ"ל אלכוהול. המערער האיץ את מהירות הרכב למהירות כפולה מהמותר, והחל "לזגזג" בנסיעתו בעוד יתר נוסעי הרכב צעקו. אז, איבד שליטה על הרכב, סטה מנתיב הנסיעה, עלה על אי תנועה בנוי, פגע עם חזית רכבו בעמוד תאורה ועקר אותו ממקומו. הרכב הסתובב שמאלה, חזר לעבר הכביש והחל לעלות באש. כתוצאה מהתאונה, המנוחה נפצעה אנושות ומותה נקבע למחרת. שלושה אחרים נחבלו קשות. המערער סבל משברים מרובים בראשו, בצלעות ובגפיים, וכן מכוויות מופשטות בראש, בפניו ובשאר חלקי גופו, הוגדר כבעל נכות צמיתה בשיעור 100%, ובהתאם לקריטריונים של ביטוח לאומי מוגדר כסיעודי ותלותי לחלוטין בעזרת הזולת.

בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 4 ל-10 שנות מאסר בפועל, והשית על המערער 5 שנות מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית. בית המשפט העליון דחה את הערעור וקבע: **"מעשיו של המערער הובילו לתוצאה הרסנית וכואבת - בראש ובראשונה, מותה של המנוחה. התאונה שאירעה שינתה את חייהם של כל המעורבים בה והקרובים להם, והאחריות לתוצאות קשות אלו מונחת במלואה על כתפי המערער. על השלכות התאונה והשפעותיה ניתן ללמוד גם מהמכתב שהוגש לעיונו מטעם אמה של המנוחה, בו תיארה בכאב רב את הטראומה שנגרמה לכלל משפחת המנוחה, ועל הקשיים מהם סובלים בעקבות האסון שפקד אותם."**

"הרשעתו הקודמת של המערער בנהיגה תחת שכרות לא מנעה ממנו לנהוג באישון ליל, לאחר שבילה בפאב וצרך אלכוהול רב, ואף לא מנעה ממנו מלהציע לצעירים נוספים לעלות לרכבו. אז, לא שעה לזעקותיהם עת נסעו עמו בעודו מזגזג בכביש, עד אשר התנגש בעמוד תאורה. מעשים חמורים אלו מחייבים ענישה משמעותית, שתעביר מסר חד וברור לציבור הנהגים - בית המשפט לא יגלה סלחנות כלפי אלו העולים על הכביש לאחר שצרכו אלכוהול. מדובר בהתנהגות מסוכנת ונפשעת, הגובה, למרבה הצער, קורבנות חפים מפשע. כפי שהדגשתי זה מכבר, "יידע כל מי שבוחר לסכן חיים בדרך זו, קוטל בכך ילדים וקורע משפחות... כי עונשו החמור בוא יבוא..."

למרות נסיבות אישיות קשות של המערער אשר נותר נכה, נדחה הערעור על ענישה שכללה 5 שנות מאסר.

בע"פ 8/20 **נתנאל בובי נ' מ"י** (12.5.2022) - המערער הורשע, לאחר שמיעת ראיות, בביצוע עבירות הריגה לפי

סעיף 298 לחוק העונשין, כנוסחו עובר לתיקון מס' 137 לחוק, גרימת חבלה חמורה לפי סעיף 333 לחוק, נהיגה בשכרות לפי סעיפים 64ב(א)(3) וסעיף 62(3) לפקודת התעבורה [נוסח חדש] ונהיגה ללא רישיון רכב לפי סעיף 2 וסעיף 62(1) לפקודת התעבורה.

לנוכח הרפורמה בעבירות ההמתה, ובהסכמה, בערעור הומרה עבירת ההריגה בה הורשע המערער לעבירת המתה בקלות דעת לפי סעיף 301ג לחוק העונשין.

המערער נהג בשעות הלילה בכביש דו מסלולי, הגיע לעקומה במהירות העולה על המהירות המותרת, סטה לנתיב הנגדי והתנגש חזיתית ברכב שנסע מולו. כתוצאה מההתנגשות, נהרג נהג הרכב, ואשתו נחבלה קשות. המערער נפצע גם הוא בתאונה. בדמו נמצא ריכוז אלכוהול הגבוה מהמותר לנהג בגילו, אשר טרם מלאו לו 24 שנים.

בית המשפט המחוזי גזר עליו 6 שנות מאסר בפועל, ופסילת רישיון נהיגה ל-12 שנים לצד ענישה נלווית. הערעור נדחה תוך שנקבע כי תקופת המאסר אף נוטה לקולא ביחס להרשעה בעבירה של המתה בקלות דעת. וכך נקבע: **"עונשו של המערער עולה בקנה אחד עם הענישה הראויה והנהוגת בנסיבות החמורות בהן אדם בוחר לקחת לידי אחריותו בעודו שיכור ואף מביא למותו של זולתו. ראשיתו של מעשה לקיחת ההגה לידיים לאחר שתייה לשוכרה ידועה ואחריותו מי ישורנה. קלות הדעת במעשה זה היא רעה חולה בעלת פוטנציאל קטלני, שבמקרה דן התממש. על כל אלה יש להדגיש שוב כי המערער גרם לתוצאה קטלנית. עולם שלם נאבד. אף יש משקל כמובן לפגיעה הקשה באשתו של המנוח. בשים לב לכל אלה, עונש המאסר והפסילה אינם חמורים יתר על המידה. תקופת המאסר בפועל אף נוטה לקולא ביחס להרשעה בעבירת המתה בקלות דעת. כך ביתר שאת לגבי עונש הפסילה לנוכח טיב קלות הדעת, תוצאות התאונה והרשעתו הקודמת של המערער. בעבירה של המתה בקלות דעת בנהיגה שלושה כללים. האחד, יש להחמיר בשל עיקרון קדושת החיים. השני, הנתון הקובע הוא טיב קלות הדעת בנהיגה. והשלישי, הנסיבות האישיות של הנהג נסוגות בפני חומרת התוצאה. לכן, כאמור, לא מצאתי להקל בעונש על אף השינוי בסעיף העבירה. בהקשר זה, יוזכר כי לצד המשטרה והמעבדה, גם בית המשפט משתתף במלחמה בתאונות הדרכים בכלל ובנהיגה בשכרות בפרט. זוהי מלחמה שמלכתחילה הייתה אמורה להיות מיותרת, שבה הפכנו לאויב של עצמנו, בנהיגה קלת דעת של חלק מבני החברה שלנו."**

בע"פ 5736/22 מוחיי אלדין עסאספה נ' מ"י (18.5.2023) - הורשע המערער בעבירת הריגה לפי סעיף 298 לחוק העונשין, נהיגה בשכרות, לפי סעיף 62(2) בצירוף סעיפים 64ב(א)(2) ו-64ב(א)(3) לפקודת התעבורה [נוסח חדש], ובחבלה חמורה, לפי סעיף 333 לחוק העונשין. בית המשפט המחוזי הטיל את הענישה תחת תקרת העונש של 12 שנות מאסר הקבועה לצד העבירה של המתה בקלות דעת לפי סעיף 301ג אשר נקבעה בתיקון 137, ברפורמה של עבירות ההמתה. בית המשפט העליון קבע בערעור כי יש לתקן את סעיפי הרשעת המערער **"באופן שהרשעתו בעבירה של המתה בקלות דעת לפי סעיף 301ג לחוק העונשין תבוא במקום ההרשעה בעבירת הריגה לפי סעיף 298 לחוק, שכאמור בוטל"**.

בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם בין 5 ל-9 שנות מאסר, והטיל על המערער 7 שנות מאסר, פסילה בפועל

למשך 15 שנים, ופיצוי לנפגעי העבירה בחלוקה ביניהם בסך 120,000 ₪. המערער נסע ברכבו בהיותו שיכור, חצה צומת באור אדום, הביא להתנגשות רכבו עם רכב אחר, בו נסעו חמישה אנשים, ועל ידי כך גרם למותו של אחד מהם ופצע את יתר הנוסעים באורח קשה, בינוני וקל. הערער על עונש נדחה, תוך שנקבע כי העונש הוא מקל, ובית המשפט הוסיף כי המערער אף ראוי לעונש חמור יותר מזה שנגזר עליו. אמנם חלק מהשיקולים קשורים בהיעדר חרטה, אך מדובר בענישה העולה משמעותית בחומרתה על הענישה בפסיקה דלעיל, וכך נקבע:

"במציאות העגומה של קטל בכבישים, שבה אנו חיים "בזכותם" של נהגים פורעי-חוק כדוגמת המערער, העונש של 7 שנות מאסר לריצוי בפועל, שבית משפט קמא השית על המערער, הוא עונש מקל ... בגזרו עונש זה על המערער, בית המשפט התחשב בגילו, במצבו הבריאותי ובשאר נסיבות חייו הלא פשוטות. לטעמי, התחשבות זו היתה במקומה אילו המערער היה מודה במיוחס לו, מביע חרטה אמיתית על מעשיו, ומבקש רחמים ... באין ערעור המדינה על קולת העונש, אין בידינו להחמיר את עונשו של המערער ולהאריך את תקופת מאסרו בכלא ... עם זאת, לאור העובדה שהמערער ראוי היה לעונש חמור יותר מזה שנגזר עליו, לא נוכל לשעות לבקשתו להתחשבות נוספת בנסיבות חייו, למרות שאלו אינן פשוטות כלל ועיקר, ואני רחוק מלהקל בהן ראש. אוסיף ואציין כי למערער עבר פלילי מכביד, אשר כולל בתוכו עבירות תעבורה רבות, וכי התסקיר העדכני אודותיו, ששירות המבחן הגיש לעיונו, ממילא אינו ממליץ על הקלה בעונשו.

אוסף ואציין כי תאונות דרכים קשות בכבישי ישראל אשר נגרמות על ידי נהגים קלי-דעת, פזיזים ובלתי זהירים הן בגדר מכת מדינה. מסיבה זאת, ככלל, על בתי המשפט לדאוג למיצוי דין מלא עם העבריין מבלי להתחשב בנסיבותיו האישיות, שאם לא כן, לא נשיג ולא נקיים את הרתעת הרבים. ענישתם של עבריני תנועה שנהיגתם הפרועה והבלתי מתחשבת בזולת גורמת לתאונות דרכים קשה היא בגדר משחק-סכום-אפס: בית משפט שמרחם על העבריין אינו מרחם על הקורבן הבא ... הקלה בעונשיהם של עברינים כאלה אף עלולה לפחת ולהזיל את ערכם המוסרי של נפגעי התאונות הקשות, שאותו אנו מצווים לשקם ולהעמיד על מכונו על ידי הטלת עונשים אשר הולמים את חומרת העבירה ואינם נמצאים מתחתיה ... מנקודת ראות זו, עונש שראוי היה להטיל על המערער דכאן צריך היה, לטעמי, להגיע לכדי 10 שנות מאסר לריצוי בפועל בהתחשב במכלול העבירות שהלה ביצע, בנסיבות ביצוען ובתוצאותיהן הקשות. כפי שכבר ציינתי, באין ערעור מטעם המדינה, לא נוכל להחמיר בעונשו של המערער. לצד זאת, עלינו להעביר מסר חד וברור לפורעי החוק בכבישי ישראל כי נדאג להענישם בחומרה ולא נטה אופן קשבת לבקשות רחמים. כמו כן עלינו להעביר למשפחתה של נופר רווח ז"ל, אישה צעירה אשר מצאה את מותה בתאונה המזעזעת מעשה-ידי של המערער, וכן לקארין טביב, למיטל יעיש, לבת חן ששון ולא לעד אוקנינו - אשר נפצעו בתאונה זו - מסר חד וברור: זעקתכם היא זעקתנו".

מצאתי לנכון להביא דברים אלו בהרחבה, לאור עקרונות הענישה המגולמים בהם. כאמור חלק מהשיקולים היו אי קבלת אחריות שם, לעומת הנאשם כאן אשר מקבל אחריות, אולם שם קובע בית המשפט העליון כי הענישה הראויה היא 10 שנות מאסר, וכאן הרף העליון, עליו הסכימה המאשימה, הינו 4 שנות מאסר.

15. הנאשם יליד 1981 והוא נעדר עבר פלילי.

לצד זאת לנאשם עבר תעבורתי רלוונטי, והוא ביצע בעבר עבירת נהיגה בשכרות.

עמוד 16

מתסקירי שירות המבחן, הראיות לעונש ועדויות עדי ההגנה לעונש עולה תמונה של מי אשר ניהל אורח חיים נורמטיבי, בעל משפחה ואב לילדים, ולזכותו יש להביא את כל הדברים אשר נאמרו כמצוטט לעיל, בדבר עזרתו הרבה לאחרים.

הנאשם מביע צער, חרטה ומקבל אחריות על מעשיו, ואף החל בהליך טיפולי, תחילה במסגרת פרטית ובהמשך במסגרת שירות המבחן.

עוד יש להביא במסגרת בחינת השיקולים והנסיבות את העובדה שהנאשם והמנוח קרובי משפחה.

כל אלו צריכים לבוא במסגרת השיקולים לקולא, ואולם שיקולי ענישה מרכזיים צריכים לתת משקל לפגיעה הקשה אשר פגע הנאשם במעשהו תוך נהיגה בשכרות ברף גבוה, והיא הפגיעה בערך המקודש מכולם - קדושת החיים.

הנאשם נכנס לרכבו כשהוא שיכור ברף גבוה ביותר של שכרות וכאמור העמיד בסיכון הגבוה ביותר את הציבור, סיכון אשר התממש באופן הקשה ביותר.

יש לבחון את ענינו של הנאשם על פי הכללים המצוטטים לעיל מע"פ 8/20 - יש להחמיר בענישה בשל עקרון קדושת החיים. קלות הדעת בנהיגה, במקרה של נאשם זה הינו נתון מחמיר, שכן מדובר במי שביצע את הפגיעה בעקרון קדושת החיים כשהוא שיכור ברף גבוה ביותר. הכלל הנוסף הוא כי נסיבות אישיות נסוגות מפני חומרת התוצאה.

לאור כל האמור לעיל, חומרת הנסיבות והתוצאה הקשה, המסקנה הינה כי הרף העליון של טווח הענישה המוסכם בין הצדדים מגלם את מלוא השיקולים לקולא המפורטים לעיל.

נהיגה בשכרות כה גבוהה וגרימת מותו של אדם בקלות דעת, מחייבים מענה עונשי הולם אשר יבטא את חומרת המעשים ואת מידת הפגיעה בערכים המוגנים, שהינה גבוהה ביותר.

הרף העליון של הטווח המוסכם יש בו כדי הקלה מסויימת עם הנאשם, הקלה המבטאת את מלוא השיקולים לקולא, ואינני מוצא כי יש להקל עימו עוד מעבר לכך.

16. נטען על ידי ההגנה לשיקולי שיקום, ולתוצאות של הטלת מאסר בפועל על הנאשם ומשפחתו.

תחילה נפנה לפסיקה דלעיל ולכך שגם כאשר נאשם עצמו נפגע קשות בתאונה, ומוכן היה כי למאסר יכולות להיות משמעויות קשות, לא היה בכך כדי למנוע הטלת מאסר בפועל, ממושך יותר (ר' ע"פ 3190/21 לעיל).

שיקולי שיקום אינם חזות הכל ואינם גוברים על שיקולי ענישה אשר צריכים לקבל משקל משמעותי, והם הרתעת היחיד,

הרתעת הרבים, לצד עונש הולם להמתת אדם בנסיבות כה מחמירות.

הרתעתו של הנאשם נדרשת הואיל ובעבר כבר ביצע עבירת נהיגה בשכרות והוא חוזר לבצעה.

הרתעת הרבים נדרשת לאור הצורך להילחם בעבירות אלו, כפי שנקבע בפסיקה שוב ושוב, כמצוטט לעיל.

גם כאשר קיימים שיקולי שיקום, יש לתת את הדעת לשיקולי ענישה אחרים. ר' רע"פ 4512/17 **הרוש נ' מ"י** (6.7.2015): **"ראוי להזכיר כי אינטרס השיקום אינו יכול להצדיק, מניה וביה, הקלה בעונש, ולצידו של שיקול זה שומה על בית המשפט ליתן את הדעת ליתר שיקולי הענישה"**.

עוד ר' רע"פ 4062/17 **אלקואעין נ' מ"י** (19.6.2017) בו נפסק כי גם לאחר תיקון 113 **"שיקול השיקום אינו חזות הכול"**, וע"פ 1167/21 **טארק חוג'יראת נ' מ"י** (31.5.2021) בו נקבע כי המלצת שירות המבחן היא שיקול אחד ממכלול השיקולים, ושיקולי השיקום שם נסוגו למול חומרת המעשים ומידת האשם הגבוהה.

מנימוקים אלו אינני מוצא מקום לאפשר בשלב זה המשך הליכים טיפוליים במסגרת קהילה. יש לתת את המקום והמשקל לשיקולי ענישה אחרים, וזאת לאחר שניתנו לנאשם אפשרויות לבצע הליכים טיפוליים מסוימים, אשר ביצע עד כה.

הנאשם יוכל במסגרת מאסרו לנסות לעבור הליכי טיפול ושיקום הניתנים על ידי שב"ס.

מכל האמור עונש המאסר בפועל לו עותרת המאשימה, ואשר הינו ברף העליון של הטווח שהוסכם בין הצדדים, מגלם את מלוא השיקולים לקולא לזכות הנאשם, יש בו מידה מסוימת של הקלה עימו, ואין מקום להורות על ענישה פחותה, גם לא משיקולי שיקום.

17. ביחס לרכיב הפיצוי למשפחתו של המנוח, ב"כ המאשימה עותר להטלת פיצוי בעיקר לאמו של המנוח.

הפיצוי בהליך הפלילי מבוצע על דרך האומדן. ר' לעניין זה דנ"פ 5625/16 **קארין נ' בוקובזה** (13.9.2017) שם נפסק כי **"מדובר בפיצוי בעל אופי ראשוני שאותו פוסק בית המשפט, ככלל, על דרך האומדנא תוך הסתייעות בכלים הראייתיים מוגבלים העומדים לרשותו לצורך כך ובהם, בין היתר, תסקיר נפגע העבירה"**.

לאור העולה מתסקיר נפגעי העבירה ביחס למצבה של אמו של המנוח, יש להורות על פיצוי משמעותי.

אשר לעונש הפסילה בפועל, עליו להיות משמעותי. נתתי דעתי למשמעות של עונש הפסילה על שיקומו של הנאשם, ועל

הצורך ברישיון לעבודתו, ואולם על רכיב הפסילה להיות משמעותי, ויועמד על 10 שנים, וזאת תוך מתן משקל לשיקולי שיקום ברכיב זה. יצוין כי מהפסיקה עולה כי הפסילה הינה לעיתים אף מעט גבוהה יותר.

הענישה

18. לאור כל האמור, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

מאסר - מאסר בפועל לתקופה של 4 שנים. מתקופת מאסרו ינוכו ימי מעצרו על פי רישומי שב"ס.

מאסר על תנאי - מאסר על תנאי לתקופה של 12 חודשים. הנאשם ישא בעונש זה אם בתקופה של שלוש שנים מיום שחרורו יעבור על עבירה מהעבירות לפיהן הורשע.

פיצוי - הנאשם ישלם לאמו של המנוח פיצוי בסך 50,000 ₪, הפיצוי ישולם ב- 10 תשלומים חודשיים שווים ורצופים. התשלום הראשון ישולם בתוך 30 יום מהיום, ויתר התשלומים מידי 30 יום לאחר מכן. התשלום יבוצע לקופת בית המשפט, וממנה יועבר לאמו של המנוח על פי פרטים שימסרו למזכירות.

פסילה בפועל - הנני פוסל את הנאשם מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה וזאת לתקופה של 10 שנים, החל מיום שחרורו ממאסר. מתקופת הפסילה תופחת תקופת הפסילה המנהלית שהוטלה.

פסילה על תנאי - הנני פוסל את הנאשם מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה וזאת למשך 12 חודשים. הנאשם ישא בעונש זה אם בתקופה של שלוש שנים מיום שחרורו יעבור על עבירה מהעבירות לפיהן הורשע.

הנאשם יתייצב לתחילת ריצוי מאסרו ביום 3.9.23 שעה 8:00 במתקן הכליאה דקל.

מוצע לנאשם לעבור הליך מיון מוקדם.

זכות ערעור בתוך 45 יום מהיום.

**ניתן היום, י"ג אב תשפ"ג, 31 יולי
2023, במעמד
הצדדים.**

יואל עדן, שופט